

Kapittel 1. Formål, virkeområde og definisjoner

§ 1. Virkeområde og formål

1. Forskriften gjelder for alle studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU).
2. Forskriften gir regler om organisering av studier, gjennomføring av vurderinger, krav for tildeling av grader og bestemmelser om universitetets og studentenes rettigheter og plikter ved NTNU. Forskriften skal sikre en forsvarlig gjennomføring av studiene og vurderingene ved NTNU.

UTF § 1

Utfyllende regler til Studieforskriften for NTNU for realfagstudiene ved Fakultet for informasjonsteknologi, matematikk og elektronikk, Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi og Fakultet for naturvitenskap og teknologi gjelder for bachelorprogram, masterprogram inkludert internasjonale masterprogram, så vel som årsstudier og studier av enkeltemner opprettet til bruk for slike programmer, som de tre nevnte fakulteter har ansvaret for.

§ 2. Definisjoner

<i>avsluttende eksamen</i>	En vurderingsform som normalt er lagt til slutten av semesteret og som blir gjennomført under kontrollerbare forhold. Når avsluttende eksamen blir holdt, er det som regel den siste vurderingen av studenten i et emne eller en emnegruppe.
<i>emne</i>	Den minste enheten en student kan vurderes i og som fører til en slutt karakter. Emnet er gitt et omfang målt i studiepoeng. Emnet inneholder aktiviteter som kan danne grunnlag for vurdering. Aktivitetene kan være obligatoriske.
<i>fag</i>	Samling av emner under én felles betegnelse i en studieplan.
<i>hovedprofil</i>	Emner som gjennom studieplanen er definert til å høre faglig sammen og som kan utfylle hverandre slik at de omfatter og går ut over grunnivået i et studieprogram. Dersom et masterprogram bygger på en fullført bachelorgrad, inneholder hovedprofilen det faglige grunnlaget for opptak til masterprogrammet i det faget.
<i>slutt karakter</i>	Den karakteren som settes i et emne eller en emnegruppe, basert på alle karaktergivende vurderinger som til sammen inngår. Delkarakterene er vektet slik emnebeskrivelsen fastsetter.

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim	E-post: postmottak@ime.ntnu.no http://www.ntnu.no	Gamle fysikk, Gløshaugen, Sem Sælands vei 5	+47 73 59 42 02 Telefaks +47 73 59 36 28	Erik I. Langbakk Tlf: +47 73 59 14 61

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandleren ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

<i>studiepoeng</i>	Mål på studiebelastning normert til at 60 studiepoeng tilsvarer ett studieårs arbeidsinnsats.
<i>studieprogram</i>	Et sett emner som utgjør en studiemessig helhet, som studenter tas opp til, får studierett til og som fører fram til en grad.
<i>studieretning</i>	En faglig spesialisering innenfor et studieprogram, beskrevet i studieprogrammets studieplan.
<i>vurdering</i>	De tilbakemeldingene som gis en student på prestasjonene han/hun utfører i et emne eller en emnegruppe og som fører til en karakter.
<i>årsstudium</i>	Strukturerte emnegrupper á 60 studiepoeng med eget opptak.

Når forskriften viser til universitetsloven, menes lov 1. april 2005 nr. 15 om universitet og høyskoler.

UTF § 2

spesialpensum **Emne på høyere grads nivå som kan brukes i masterprogram der studieplanen tillater bruk av slike emner.**

Kapittel 2. Studierett og utdanningsplan

§ 3. Opptak

For opptak gjelder de til enhver tid gjeldende forskrifter fastsatt av departementet og NTNUs egne forskrifter om opptak.

§ 4. Studierett og studieprogresjon

1. Opptak gir studierett til emnene i studieprogrammet, årsstudiet eller enkeltemner som studenten er tatt opp til. Studieretten gir adgang til de emnene som er spesifisert i utdanningsplanen etter den progresjonen som fakultetet har godkjent. Studieretten gjelder fra den dagen NTNU mottar studentens bekreftelse på opptaket.
2. Studieretten opphører når
 - studenten oppfyller kravene for tildeling av vitnemål for fullført studieprogram
 - studenten har fullført årsstudiet
 - studentens studieprogresjon er for lav etter nr. 3 eller 5
 - studenten selv bekrefter at han/hun trekker seg fra studieprogrammet før det er fullført.
 - studenten ikke har betalt semesteravgift innen fristen, jf. § 6.

Studenter som er tatt opp til studier ved NTNU, kan blir bedt om å legge frem originale vitnemål, karakterutskrifter, attester m.m. som har vært grunnlag for opptak til studiet. Studenter som ikke legger frem originaldokumentasjon innen den fristen som er oppgitt, kan miste studieplassen. Rektor fatter vedtak om tap av studieplass.

3. I studieprogram som er inndelt i årskurs/kull, kan en student ikke stå igjen med mer enn 22,5 studiepoeng fra de to foregående årskurs/kull for å gå videre i neste årskurs. Studenter som skal gå videre til 4. årskurs/kull kan ikke gjenstå med emner fra 1. årskurs/kull. Studenter som skal gå videre til 5. årskurs/kull kan ikke gjenstå med emner fra 1. og 2. årskurs/kull, og studenter som skal gå videre til 6. årskurs/kull kan ikke gjenstå med emner fra 1., 2. og 3. årskurs/kull.

For å videreføre studieretten i disse studieprogrammene kan en student ikke stå igjen med mer enn 22,5 studiepoeng og ikke bruke mer enn 2 år i samme årskurs/kull. Tiden i hvert årskurs/kull skal korrigeres for permisjoner og ut fra en eventuell redusert studieprogresjon (deltidsstudier), som må være godkjent i utdanningsplanen, jf. §§ 5, 7 og 8.

Det skal fremgå av studieplanen om studieprogrammet er inndelt i årskurs/kull, jf. § 14 nr. 1.

Studenter som søker nytt opptak til samme studieprogram vil, når innpassing skal skje, få medregnet eventuell tidligere studietid i det årskurset/kullet studenten blir plassert i. Det samme gjelder dersom det er stor grad av likhet mellom det studieprogrammet studenten har søkt opptak til og det studieprogrammet studenten har eller har hatt studierett til. Det kan gjøres unntak fra denne bestemmelsen dersom det er gått mer enn 3 år siden studieretten opphørte. Rektor fatter vedtak.

4. Fakultetet selv fatter vedtak om opphør av studieretten ut fra disse bestemmelsene. Fakultetet selv kan i spesielle tilfeller ved f.eks. sykdom, større familiære vansker, når størstedelen av studiet er gjennomført, ved særlige faglige forhold (oppflytting) eller andre tungtveiende grunner dispensere fra bestemmelsene i nr. 3.
5. Student som ikke går inn under nr. 3, mister studieretten dersom han/hun ikke har avlagt studiepoeng i løpet av et studieår i det studieprogrammet eller årsstudiet studenten har fått studierett til. Dette gjelder ikke hvis studenten har meldt seg til og møtt til en eller flere eksamener i studieprogrammet eller årsstudiet eller dersom det er avtalt i utdanningsplanen at studenten ikke skal avlegge studiepoeng. Fakultetet selv fatter vedtak om opphør av studieretten.
6. En student som er tatt opp til et studieprogram og som følger dette med normal studieprogresjon (uten korreksjon for permisjoner og redusert studieprogresjon) har krav på at programmets faglige mål, nivå og struktur ikke endres i den tiden han/hun har studierett til programmet. Studenten må likevel akseptere at det kan bli endringer i programmets emner og oppbygging så lenge dette ikke medfører at studenten blir forsinket i sin progresjon.
7. En student som er tatt opp til et studieprogram, årsstudium eller enkeltemner ved NTNU, har rett til å melde seg til vurdering i andre emner hvis han/hun fyller kravene til det. Studenten har også rett til å følge undervisning i emner utenfor studieprogrammet eller årsstudiet dersom adgangen til emnene ikke er begrenset. Disse rettighetene har studenten også etter at studieprogrammet er fullført.

UTF § 4.5 Opphør av studierett

1. **Studieretten opphører for studenter som får karakteren F (ikke bestått) på masteroppgaven, forutsatt at vilkårene for § 4-5. er oppfylt. Det må søkes om nytt opptak for å få ny studierett og masteroppgave. Alternativ kan studenten søke om gjentak av masteroppgaven innen tre uker etter at sensuren ble kunngjort, se UTF § 31 for gjentak av masteroppgaver.**

- 2. Studieprogrammene som fører fram til bachelorgrad i realfag og mastergrader innenfor realfagene, herunder også de internasjonale masterprogrammene i realfag, går inn under § 4.5.**

§ 5. Utdanningsplan

Fakultetet og studenter, som er tatt opp til studier på 60 studiepoeng eller mer, skal innen utløpet av første semester inngå utdanningsplan. Utdanningsplanen kan endres etter avtale med fakultetet. Utdanningsplanen er en gjensidig avtale mellom studenten og NTNU om plikter og ansvar begge parter har for studentens studieløp og plikter og ansvar studenten har overfor sine medstudenter. Utdanningsplanen viser innholdet og progresjonen i den planlagte utdanningen for studenten, jf. § 6 nr. 2.

UTF § 5 Utdanningsplan for masterstudiet

- 1. Så snart som mulig etter at studenten er tatt opp på studieprogrammet og senest innen utgangen av studentens første semester, skal studenten og instituttet som er ansvarlig for masteroppgaven, inngå en masteravtale som inkluderer en gjennomføringsplan for masterstudiet. Fristen for innlevering av masteravtalen settes av fakultetet, eller det organ fakultetet bemyndiger. Masteravtalen med evt. vedlegg leveres til instituttet.**
- 2. Det skal inngås avtale om utdanningsplan for masterstudiet. Masteravtalen mellom institutt og student legges til grunn for avtalen om utdanningsplan mellom fakultet og student.**

§ 6. Registrering

1. Studenter med studierett ved NTNU plikter å registrere seg og betale semesteravgift ved NTNU hvert semester innen de frister rektor fastsetter. Fristene skal kunngjøres i studiehandboka og på NTNUs nettsider. Studenter som ikke betaler semesteravgift innen fristen, i samsvar med Forskrift om studentsamskipnader av 12.02.01 § 10, mister studieretten. Fakultetet selv fatter vedtak om opphør av studierett på grunn av manglende betaling av semesteravgift.
2. For studenter som har inngått utdanningsplan, skal registreringen fastsette og bekrefte opplysningene i utdanningsplanen for inneværende semester om
 - hvilke emner studenten skal følge undervisning i
 - hvilke emner studenten melder seg til vurdering i
 - eventuelle andre aktiviteter, fastsatt i studieprogrammet som studenten skal delta i
 - andre opplysninger som kan justeres og har betydning for progresjonen i eget studium
3. Studenter som ikke er pålagt å inngå utdanningsplan eller ennå ikke har inngått utdanningsplan, har tilsvarende plikt til å registrere seg. Registreringen skal vise hvilke emner studenten skal følge undervisning i og skal vurderes i det semesteret.
4. Registrering gir adgang til de ressursene NTNU tilbyr for at studenten skal kunne gjennomføre sine emner det semesteret.

§ 7. *Permisjon*

1. Fakultetet avgjør søknad om permisjon. Permisjon fra studiene gis fortrinnsvis for et helt studieår. For kortere tidsrom gis permisjon til utgangen av et semester. En student må ha gjennomført mer enn 30 studiepoeng av emnene som inngår i studieprogrammet for å søke permisjon uten å grunngi søknaden.
 2. Fakultetet kan innvilge søknad om permisjon ut over ett år dersom det foreligger dokumenterte særskilte behov eller tvingende grunner, som f.eks. sykdom, omfattende omsorgsansvar, militærtjeneste, siviltjeneste.
 3. Studenten må godta at det kan bli gjort endringer i studieprogrammet i løpet av permisjonstiden.
1. **En student har rett til fødselspermisjon. Retten til permisjon ved fødsel gjelder også far, medmor og medfar. Total permisjonstid vil normalt ha en varighet på inntil ett år. Permisjon kan også gis ved adopsjon.**
 2. **Masterstudenter som har avlagt emner i permisjonstiden kan søke fakultetet om å få disse emnene inn i sin utdanningsplan. Avlagte emner under permisjonstiden, og som inngår eller søkes om å inngå i utdanningsplanen, vil medføre en justering av tidsrammen for studiet, se UTF § 20.3.6**
 3. **Ansvarlig og faglige veiledere for masteroppgaven er ikke forpliktet til å gi veiledning av oppgaven under permisjonstiden. Masterstudenter har heller ikke krav på å få veiledning i permisjonstiden.**
 4. **Ved permisjon lengre enn ett år i masterstudiet for 60 sp oppgaver og lengre enn ett halvt år i masterstudiet for 30 sp oppgaver, kan det vurderes om det skal gis ny oppgave.**

§ 8. *Deltidsstudier*

Studiene ved NTNU kan gjennomføres som deltidstudier etter avtale med fakultetet. Prosentvis andel av normert studieprogresjon skal angis i utdanningsplanen.

UTF § 8 *Deltidsstudier*

1. Fakultetet avgjør søknad om deltidstudier. Det kan bare avtales utdanningsplaner som inneholder tilnærmet 75 %, 50 % eller 25 % av normal studieprogresjon.
2. *Deltidsstudier i masterstudiet:*
 - a) Deltidsstudier for hele masterstudiet kan normalt bare innvilges ved valg av 60 /45 studiepoengs masteroppgaver. Ved valg av 30 studiepoengs masteroppgaver kan deltidstudium bare innvilges for pensumdelen av studiet.
 - b) Minste arbeidsbelastning for masteroppgaven er 50 % av normal studieprogresjon.
 - c) Masterstudiet forlenges tilsvarende deltidsandelen, og dette nedfelles i studentens masteravtale og utdanningsplan. Ved deltidstudier plikter studenten å underrette sin veileder om at masterkontrakten og dennes innhold er justert i forhold til innvilget progresjon.

§ 9. *Studenter uten studierett*

1. Den som ikke er tatt opp som student, har rett til å melde seg til vurdering i et emne i samsvar med universitetsloven § 3-10. Fakultetet avgjør om vilkårene for oppmelding til vurdering er oppfylt og kan gi nærmere regler om adgangen til å gå opp til vurdering uten å være tatt opp som student.
2. Rektor kan fastsette særskilt oppmeldingsfrist for slik vurdering. Rektor kan også fastsette at de som ikke er tatt opp som studenter til et emne, skal betale eksamensavgift som skal dekke institusjonens merutgifter ved å vurdere denne gruppen.

UTF. § 9 Rett til vurdering for studenter uten studierett

Rett til å melde seg til vurdering uten studierett gjelder bare i emner uten obligatoriske aktiviteter og i tilfeller hvor studenten har eventuelle obligatoriske forkunnskaper fra tidligere utdanning.

§ 10. Undervisning - delegasjon etter universitetsloven § 3-8

1. Fakultetet selv kan bestemme at visse forelesninger bare skal være for institusjonens studenter eller visse grupper av studenter dersom forelesningens art tilsier det, jf. universitetsloven § 3-8 nr. 2.
2. Fakultetet selv kan bestemme at andre enn emnets studenter skal få delta på kurs og øvelser når det er ledig kapasitet.

§ 11. Bortvisning, utestengning - delegasjon etter universitetsloven § 4-8 nr. 1

1. Fakultetet selv kan gi en student som opptrer på en måte som virker grovt forstyrrende for medstudenters arbeid eller for virksomheten ved institusjonen ellers, skriftlig advarsel om at forslag om bortvisning vil bli fremmet for Styret dersom den klanderverdige atferden fortsetter. I saker som ikke er fakultetsspesifikke har rektor denne myndigheten.
2. Fakultetet selv kan gi en student skriftlig advarsel om at forslag om utestenging vil bli fremmet for Styret dersom studenten ikke respekterer bortvisning vedtatt av Styret. I saker som ikke er fakultetsspesifikke har rektor denne myndigheten.
3. Vedtak om skriftlig advarsel kan påklages til Den sentrale klagenemnd ved NTNU.

Kapittel 3. Studienes organisering

§ 12. Studieåret

1. Studieåret er på 40 uker og er delt i to semestre. Høstsemesteret er på 19 uker. Høstsemesteret er avsluttet før årsskiftet. Vårsemesteret er på 21 uker.
2. NTNUs styre kan godkjenne at studieprogram ved NTNU kan avvike fra den ordinære struktureringen beskrevet i nr. 1 dersom studieåret til sammen utgjør minst 40 uker og

studieprogrammet har et studieopplegg som gjennomføres frittstående fra andre studier ved NTNU.

§ 13. Studieprogram

1. Studieprogrammene ved NTNU er organisert etter følgende ulike modeller, ved at de:
 - fører til en bachelorgrad med et innhold som skal kunne bygges ut til en mastergrad
 - gir et integrert studieløp fram til en mastergrad eller en profesjonsgrad
 - fører til en mastergrad som bygger på en fullført bachelorgrad eller tilsvarende

Styret oppretter og nedlegger studieprogram. Når styret oppretter et nytt studieprogram, skal Styret samtidig fastsette hvilket fakultet som skal administrere studieprogrammet.

2. Studieprogrammene har en hovedprofil som gir en faglig fordypning med et omfang på minst 80 studiepoeng. Alle studieprogram til 5-årige integrerte mastergrader skal også tilfredsstille kravene til bachelorgrad.
3. Studieprogrammene bygges opp av emner. Emnene som tilbys skal være 7,5 studiepoeng eller multiplum av dette. Emnene kan være obligatoriske eller valgfrie i studieprogrammet. Fakultetet oppretter og nedlegger emner. For sivilingeniørutdanningen ligger denne myndigheten hos Rektor. For emner i den 5-årige lektorutdanningen skal fakultetets myndighet utøves i samråd med Rektor. Oppretting av emner som forutsetter økt basisuttelling i modellen for fordeling av den statlige bevilgningen må vedtas av Styret.
4. Alle studieprogram som fører til lavere grad og integrerte studieprogram som fører til høgre grad eller profesjonsgrad, skal inneholde tre fellesemner:
 - a) Ex.phil. på 7,5 studiepoeng. 2/3 av ex.phil. skal være likt for alle studenter ved NTNU. Ex.phil. tilpasses ulike fagområder gjennom varianter der inntil 1/3 av innholdet er forskjellig. Det går fram av studieplanen hvilken variant som inngår i studieprogrammet.
 - b) Examen facultatum på 7,5 studiepoeng som er fakultetsspesifikt. Emnet kan inngå som del av hovedprofilen og skal legges til første studieår.
 - c) Perspektivemne på 7,5 studiepoeng, som skal ha et faglig perspektiv ut over studieprogrammets hovedprofil.

Rektor fastsetter nærmere bestemmelser for fellesemner etter forslag fra Utdanningsutvalget. Rektors fullmakt til å fastsette når bestemmelsen i pkt. a) skal settes i verk, opprettholdes i tråd med vedtaket i S-sak 23/10.

UTF § 13 Studieprogram

1. *Endringer i studieprogrammenes studieplaner*

Ved endringer i studieprogrammenes studieplaner, som kan ha konsekvenser for allerede opptatte studenters progresjon, skal det lages overgangsordninger som sikrer at studentene ikke blir forsinket. Disse beskrives i studieplanene.

2. *Nedleggelse av emner*

Når et emne er nedlagt, skal det arrangeres eksamen i det nedlagte emnet i de to påfølgende semestrene etter at emnet ble undervist ordinært for siste gang. Hvis nedleggelsen skyldes

endringer av emnekoder eller andre endringer uten faglig betydning, slik at et nytt tilsvarende emne umiddelbart opprettes, skal det likevel ikke arrangeres eksamen i det nedlagte emnet.

§ 13a. Årsstudium

Rektor oppretter og nedlegger årsstudier etter forslag fra Utdanningsutvalget. Rektor fastsetter hvilket fakultet som skal administrere årsstudiet.

§ 14. Studieplan og emnebeskrivelser

1. Alle studieprogram er beskrevet i en studieplan. Det fakultetet som administrerer studieprogrammet, vedtar studieplan. Der NTNUs styre har opprettet et overfakultært styre for en gruppe studieprogram, vedtar dette styret studieplanen. Studieplanen skal gi opplysninger om eventuelle opptakskrav og rangeringsregler for studieprogrammet. Studieplanen skal fastsette:
 - studieprogrammets læringsmål og profesjonsmål eller yrkesmål
 - eventuelle anbefalte forkunnskaper for studieprogrammet
 - hvilket fakultet som administrerer studieprogrammet
 - hvilke emner som inngår i studieprogrammet
 - studieprogrammets omfang i studiepoeng
 - hvilke emner som til sammen oppfyller kravet til hovedprofil
 - oppbyggingen av studieprogrammet, om studieprogrammet er inndelt i årskurs/-kull, studieretninger, hva som er fellesemner, hva som er obligatorisk og valgfritt, og rekkefølgen på emnene
 - mulighetene for utveksling med utenlandske læresteder
 - andre bestemmelser av betydning for gjennomføring og kvalitetssikring
 - overgangsordninger ved endring av studieplanen.
2. Alle emner skal være beskrevet i en emnebeskrivelse. Fakultetet skal utarbeide emnebeskrivelsene for egne fagområder. Hver emnebeskrivelse skal inneholde:
 - læringsmål
 - faglig forutsetning for å bli tatt opp til emnet
 - faginnhold
 - læringsformer
 - emnets omfang i studiepoeng
 - undervisningsomfang
 - eventuell obligatorisk undervisning
 - hvilke aktiviteter som inngår, omfanget av dem og hvilke som er obligatoriske. f.eks. metodekurs, øvinger, praksis, feltkurs, ekskursjoner, laboratoriearbeid, gruppeoppgaver, semesteroppgaver, andre skriftlige oppgaver, kunstneriske framføringer
 - faglige krav for å bli vurdert

- hvilke aktiviteter som skal vurderes underveis og som skal inngå i sluttkarakteren
- organisering av eventuell avsluttende eksamen (hvor ofte, når i semesteret, dato e.l.)
- eventuelle hjelpemidler ved avsluttende eksamen
- vurderingsform og karakterskala for de enkelte delvurderingene
- vektning av delvurderingene som inngår i sluttkarakteren.

UTF § 14.1

1. Pensum i mastergraden

- a) Det skal stilles særskilte krav til faglig nivå på emner som skal inngå som en del av mastergraden.
- b) Pensum i mastergraden skal bestå av emner på høyere grads nivå på minst 30 studiepoeng i tillegg til "Eksperter i team". Grunnleggende emner kan ikke inngå. Emner på videregående nivå kan kun inngå i den grad fakultetet selv bestemmer. Eventuelle bestemmelser om dette inntas i studieprogrammets studieplan.
- c) For pensum i den femårige lektorutdanningen i realfag, kan fakultetet selv gjøre unntak fra regelen om at minst 30 sp skal være på høyere grads nivå. Eventuelle bestemmelser om dette inntas i studieprogrammets studieplan.
- d) Emnene i mastergraden skal i utgangspunktet være ordinære, studieplanfestede emner. Emner av et omfang på inntil 15 sp (inkludert eventuelt spesialpensum, se UTF § 2, samt UTF § 14.1.3.a) kan likevel være opprettet for enkeltstudenter når det er vanskelig å finne relevante studieplanfestede emner. Slike emner skal likevel knyttes til eksisterende emnekoder reservert til dette bruk.
- e) Emner som inngår i masterpensumet skal i utgangspunktet være fra realfagene eller realfagsemner fra teknologistudiene. Ved tvil bestemmer fakultetet hva som er realfagsemner. Når masteroppgaven er tverrfaglig eller fagdidaktisk kan likevel emner av et omfang på opptil 22,5 sp være fra andre fag enn realfagene. Disse emnene skal ha en klar faglig relevans i forhold til masteroppgaven og programmets faglige profil. Fakultetet, eller den det bemyndiger, kan gi nærmere regler om dette som inntas i studieprogrammets studieplaner.
- f) Se også UTF § 20.1, for faglige minstekrav for opptak til masterstudiet.

2. Spesialpensum

- a) Spesialpensumet skal ha et omfang på enten 7,5 studiepoeng eller 15 studiepoeng, og kan bestå av ett eller to emner. Spesialpensum med et omfang på 10 studiepoeng kan tillates ved utdanningssamarbeid med eksterne institusjoner (herunder UNIS, Universitetsstudiene på Svalbard) for å få et omfang på mastergraden på til sammen 120 studiepoeng.
- b) Spesialpensum kan erstattes av ordinære, studieplanfestede emner. Eksamineringen skjer da i samsvar med vurderingsordningen beskrevet i emnebeskrivelsen.
- c) Alle emneeksamener som inngår i mastergraden, skal være avlagt senest under avsluttende mastereksamen.
- d) Hvilke ordninger som skal anvendes for spesialpensumet, fastsettes i studieplanen for masterprogrammet.

3. Tidsbegrensning på bruk av emner i mastergradens pensum.

- a) Hvis et emne skal inngå i mastergraden, inkludert mastergradens to siste år for femårige masterprogram, må det være gått mindre tid enn 12 semestre, regnet fra og med semesteret etter eksamen i emnet er avlagt.
- b) Dersom tidsrammen overskrider tidsrammen gitt i 14.4.b skal det foretas en faglig vurdering av emnet. Emnebeskrivelsen fra studieåret eksamen ble avlagt skal vurderes faglig i forhold til dagens emnebeskrivelse for emnet. Det skal vurderes om det er skjedd endringer i faglig innhold, metoder og læringsmål, samt fagets utvikling som sådan. Er det endringer, betraktes emnet som foreldet. Hvis ingen større endringer har skjedd, kan emnet fortsatt inngå i graden.

§ 15. Innpassing

1. Fakultetet avgjør søknader om innpassing til videre studier på grunnlag av ekstern utdanning eller realkompetanse etter universitetsloven § 3-4 og § 3-5. Det forutsettes at den eksterne utdanningen er godkjent som utdanning på universitets- og høghskolenivå.
2. Fakultetet avgjør søknader om godkjenning som faglig jevngod med grad eller utdanning etter universitetsloven § 3-4 nr. 3.

§ 16. Fritak for vurdering

1. Fakultetet skal gi fritak for avsluttende eksamen, prøve eller annen vurdering når studenten kan dokumentere at tilsvarende vurdering er gjort ved NTNU eller en annen institusjon. Fakultetet kan også gi fritak på grunnlag av annen velegnet eksamen, prøve eller annen vurdering, eller på grunnlag av dokumentasjon av realkompetanse, jf. universitetsloven § 3-5. Ved behandling av søknad om fritak skal fakultetet ta hensyn til tidligere undervisning og vurdering vedrørende nivå, omfang og innhold.
2. Studenten sender søknaden til det fakultetet som administrerer studieprogrammet han/hun har studierett til.

UTF § 16. 1 Fritak for vurdering, første setning.

Fritak for vurdering i et emne skal gis når læringsmålene som ligger til grunn for søknaden er i samsvar med NTNU-emnet som det eksterne emnet det vurderes mot og skal i hovedsak dekke de sentrale, faglige temaene. For at det skal gis fritak for vurdering, må emnene som innpasses overlappe, faglig, praktisk, nivå- og omfangsmessig, med minst 50 %.

§ 17. Reduksjon i studiepoeng

Dersom en student blir vurdert i emner der innholdet helt eller delvis dekker hverandre, skal summen av studiepoengene for disse emnene reduseres. Fakultetene vurderer omfanget av reduksjonen i hvert enkelt tilfelle. Er noen av emnene studenten har tatt ved NTNU

obligatoriske, skal reduksjonen gjøres i de ikke-obligatoriske emnene. For øvrig skal reduksjonen gjøres i det eller de emner som fører til den gunstigste karakteren for studenten. Det skal framgå av karakterutskriften eller vitnemålet hva grunnlaget for reduksjonen er.

Kapittel 4. Grader

§ 18. Tildeling av grad

Fakultetene tildeler grader med rett til tilsvarende tittel i samsvar med den ansvarstildelingen Styret fastsetter når det godkjenner nye studieprogram.

§ 19. Bachelorgrad

1. Fakultetet tildeler bachelorgraden på grunnlag av et gjennomført studieprogram eller et fritt valg av emner når en student har fullført studieløp med et omfang på minst 180 studiepoeng. I de 180 studiepoengene skal det inngå:
 - en hovedprofil på minst 80 studiepoeng, der studieplanen definerer kravet for hovedprofilen
 - fellesemner på 22,5 studiepoeng, jf. § 13 nr. 4.
2. Dersom bachelorgraden ikke bygger på et tilrettelagt studieprogram, tildeler det fakultetet graden der hovedprofilens faglige innhold hører til. Har studenten en grad der mer enn én hovedprofil inngår, velger studenten selv hvilket av de faglig relevante fakultetene som skal tildele graden.

§ 20. Mastergrad

1. For å bli tatt opp til et masterprogram som bygger på en lavere grad, må studenten
 - ha oppnådd bachelorgrad eller tilsvarende
 - ha bestått vurderinger i minst 80 studiepoeng i fagområdet til den aktuelle mastergraden, spesifisert i studieplanen for det aktuelle masterprogrammet
 - ha oppfylt øvrige opptakskrav fastsatt i studieplanen for masterprogrammetFor opptak til erfaringsbasert masterprogram gjelder ikke andre strekpunkt. I stedet kreves minst 2 års relevant yrkespraksis.
2. For å få tildelt en mastergrad må studenten
 - enten tilfredsstillende opptakskravene til masterprogrammet og i tillegg ha bestått relevante studier på minst 120 studiepoeng, der studieplanen kan angi at inntil 30 studiepoeng kan erstattes av relevant praksis
 - eller ha fullført et sammenhengende studieløp normert til 300 studiepoeng, der kravene til bachelorgraden er inkludert.

3. I masterprogrammene etter nr. 2 skal det inngå en masteroppgave som i omfang er minst 30 studiepoeng, men ikke mer enn 60 studiepoeng.
4. For å få tildelt mastergrader som er normert til mindre enn 90 studiepoeng, må kravene som er spesielt fastsatt for disse studieprogrammene være oppfylt.

UTF § 20.1

Faglig minstekrav for opptak til masterstudiet

I henhold til § 19, nest siste ledd, i Forskrift om opptak til studier ved NTNU, kan fakultetet fastsette faglige minstekrav for opptak til masterstudiet. Faglige minstekrav kan være en nedre karaktergrense. Eventuelle faglige minstekrav skal vedtas av fakultetet selv og kan tidligst gjøres gjeldende for de studenter som tas opp tre år etter at vedtaket er kunngjort. Eventuelle vedtak skal kunngjøres straks de er vedtatt, og informasjon tas inn i studieplanen for de masterprogrammer det gjelder ved første følgende studieplanrevisjon.

UTF § 20.2

Faglige krav til masteroppgaven

1. Et arbeid eller deler av et arbeid som tidligere har vært belønnet med eller inngått i en grad ved norsk eller utenlandsk universitet, kan ikke antas til bedømmelse selv om arbeidet innleveres i omarbeidet form.
2. Flere mindre arbeider kan godkjennes som masteroppgave når disse etter sitt innhold utgjør et hele.
3. Masteroppgaven er normalt individuell, og alle studenter som er tatt opp til masterstudiet har krav på individuell oppgave.

UTF § 20.3

1. Omfang på masteroppgaven

- a) Masteroppgaven skal normalt ha et omfang på 60 studiepoeng. Det kan likevel fastsettes i studieplanen at masteroppgaver på 45 eller 30 studiepoeng kan benyttes.
- b) Masteroppgaver med et omfang på 30 studiepoeng kan benyttes i de integrerte, femårige mastergradsprogrammene opprettet for å kvalifisere for læreryrket, tverrfaglige, interfakultære program og program i samarbeid med utenlandske institusjoner hvor 30 studiepoengs masteroppgaver er nødvendig for en faglig eller teknisk harmonisert programstruktur.

2. Oppstart av masteroppgaver i femårige masterstudier

Det kreves at eksamener i alle obligatoriske og valgbare emner som inngår i studieplanen/ studentens godkjente utdanningsplan for studiets tre første år skal være bestått før oppstart på masteroppgaven.

3. Veiledning og ressursbruk under masterstudiet

- a) Masterstudiet er et veiledet studium. Alle masterstudenter skal ha en ansvarlig veileder. Ansvarlig veileder skal være ansatt i en fast vitenskapelig stilling eller II'er-stilling på det instituttet som er ansvarlig for masteroppgaven. Andre kan delta i veiledningen. Masteroppgaven kan utføres under faglig veiledning helt eller delvis på et

annet institutt/fakultet eller i ekstern bedrift/institusjon etter avtale med det fakultet studenten tilhører.

- b) Fakultetet kan inngå avtale om at vitenskapelig ansatt i fast stilling ved en annen enhet ved NTNU (eksempel Vitenskapsmuseet) kan ha hovedansvar for veiledning av masterstudenter.
- c) Masteravtalen regulerer plikter og rettigheter mellom student, veileder og institutt. Studenter som ikke følger sine forpliktelser som deltakelse i veiledning, praktisk arbeid i felt, på laboratorium og lignende, kan fratras ressurser som er stilt til disposisjon på det aktuelle masterprogrammet. Slike ressurser omfatter veiledning, leseplass, laboratoriearbeidsplass (med eventuell assistanse), laboratorieutstyr, reisemidler, assistanse til feltarbeid og lignende. Fakultetet, eller den det bemyndiger, fatter vedtak om bortfall av ressurser, etter innstilling fra ansvarlig institutt.

4. *Utenlandsopphold under masterstudiet*

- a) Emner fra utenlandske universitet og høyskoler kan benyttes i masterstudiet etter de regler som gjelder for masterstudiets pensum og etter de regler som gjelder for innpassing av ekstern utdanning.
- b) Masteroppgaven kan utføres helt eller delvis ved utenlandsk universitet. Ansvarlig veileder og institutt må forsikre seg om at veilederen ved det utenlandske universitetet har minst førsteamanuensiskompetanse innenfor fagområdet.
- c) Praktiske forhold ved utenlandske universitet, slik som studieårets inndeling og lignende kan gi grunnlag for en mindre forlengelse av den tiden som totalt skal brukes på masterstudiet. Dette nedfelles i så fall i masteravtalen og utdanningsplanen.

5. *Tidsramme for masterstudiet.*

- a) Arbeidet med masteroppgaven er tidsbegrenset. Normert studietid for et fulltids, to-årig masterstudium er fire semestre, regnet fra det semesteret opptaket til masterstudiet gjelder for. Tidspunktet for når masterstudiet skal være avsluttet, skal nedfelles i avtalen om masterstudiet/utdanningsplanen som inngås med studenten. Før dette tidspunktet skal alle eksamener som inngår i mastergraden, med unntak av et eventuelt spesialpensum (se også UTF § 24), være bestått og masteroppgaven innlevert til bedømmelse. Tidspunktet for avslutningen av masterstudiet skal være senest ved utløpet av studiets 4. semester. Dato for innlevering av masteroppgaven nedfelles i den enkelte students masteravtale/utdanningsplan.
- b) Innleveringsfrist for studenter tatt opp til et masterprogram i høstsemesteret er 15. mai det påfølgende studieår for studenter ved NT- og IVT-fakultetet og 1. juni det påfølgende studieåret for studenter ved IME-fakultetet. For studenter som er tatt opp til et masterprogram i vårsemesteret er innleveringsfristen 1. desember det påfølgende studieår.
- c) Det vises til UTF § 24 om innlevering av masteroppgaven, og til UTF § 4.5 og UTF § 31 om konsekvensene av ikke å levere masteroppgaven innen fristen.

6. *Justering av tidsramme i masterstudiet*

Fristen for innlevering av masteroppgaven justeres, og varigheten av masterstudiets normerte tidsbruk på to år avkortes, dersom studenten får innvilget innpassing av emner i

mastergraden, hvor eksamen er avlagt før opptak til masterstudiet. Justeringen er avhengig av emnenes omfang og foretas i henhold til følgende oppsett:

Emneomgang:	Tidsfrist ved høstopptak:	Tidsfrist ved våropptak:
Emner med omfang 7,5-14,5 sp	15. april	15. oktober
Emner med omfang 15-22 sp	1. mars	1. september
Emner med omfang 22,5-29,5 sp	15. januar	15. juli
Emner med omfang 30-37 sp	1. desember	1.juni
Emner med omfang 37,5-44,5 sp	15. oktober	15. april
Emner med omfang 45-52 sp	1. september	1. mars
Emner med omfang 52,5-59,5 sp	15. juli	15. januar
Emner med omfang 60 sp	15. mai (NT og IVT)/1. juni (IME)	1. desember

7. Utsatt innlevering av masteroppgaver

- a) Dersom masteroppgaven ikke kan innleveres innen fristens utløp, kan det søkes om forlengelse.
For masteroppgaver på 60 eller 45 studiepoeng kan det søkes om opptil 3 måneders forlengelse av fristen når det foreligger en gyldig grunn.
For masteroppgaver på 30 studiepoeng kan det søkes om opptil 6 ukers forlengelse av fristen når det foreligger gyldig grunn.
- b) Dersom masteroppgaven ikke er innlevert etter forlenget frist, må det søkes om ytterligere forlengelse, ellers ansees kandidaten for å ha strøket (se UTF § 31). Hvis en ny søknad om forlengelse ikke innvilges, ansees kandidaten for å ha strøket.
- c) Det kan søkes om forlengelse bare to ganger. Dette gjelder ikke dersom årsaken er sykdom.

8. Grunner for utsettelse

- a) Gyldige grunner for utsettelse (i tillegg til sykdom) kan være undervisningsoppgaver, organiserte studentaktiviteter, omsorgsarbeid og uforskyldte problemer med oppgaven. Det kreves skriftlig dokumentasjon eller redegjørelse, samt ny plan for fullføring. Fakultetet eller instituttet når fakultetet har bestemt det, avgjør søknaden. Når grunnen til forlengelse er undervisningsoppgaver, organiserte studentaktiviteter og omsorgsarbeid, skal forlengelsen gis i tilsvarende fulltidsekvivalenter for den angitte årsak. Den innvilgede forlengelsen har ikke innvirkning på evalueringen av oppgaven.
- b) Ved sykdom kan innleveringsfrist for både 60, 45 og 30 studiepoengs masteroppgaver utsettes tilsvarende en eventuell sykemeldingsperiode. Sykdom dokumenteres med legeattest/sykemelding.

9. Fellesarbeid som masteroppgave

- a) Masteroppgaven kan også gjennomføres som fellesarbeid under forutsetning av at hver kandidats bidrag er tydelig avgrenset og tilsvarer en normal masteroppgave med hensyn til arbeidsinnsats og -omfang.

- b) Deltakere i et fellesarbeid kan være tilknyttet forskjellige institutter. Emnet for fellesarbeidet og gruppens størrelse må i slike tilfeller godkjennes av instituttene i fellesskap. Før arbeidet tar til, skal det av institutt og studenter i fellesskap avgjøres hvilken arbeids- og bedømmelsesform som skal benyttes. Opplysninger om dette tas inn i den enkelte students masteravtale. Det kreves godkjenning av instituttet for å forandre en arbeids- eller bedømmelsesform etter at arbeidet er begynt.
- c) For ett fellesarbeid skal det være minst en felles veileder. Veilederen skal medvirke til at deltakerne får det best mulige faglige utbytte av arbeidet, og ellers holde tilstrekkelig kontakt med deltakerne til å kunne kontrollere hver deltakers innsats i arbeidet.

10. Utnyttelse av masteroppgaven

Etter at mastergraden er oppnådd kan masteroppgaver som ikke er klausulert/båndlagt benyttes innen de rammer som settes av Lov om opphavsrett til åndsverk.

11. Opphavsrett til masteroppgaven

- a) Kandidaten som har skrevet masteroppgaven har alene opphavsrett til verket. Dette er ikke til hinder for at masteroppgaven, samt andre faglitterære verk som er et resultat av arbeidet med masteroppgaven vederlagsfritt skal kunne benyttes i universitetets undervisnings- og forskningsvirksomhet. Dette gjelder også vederlagsfri fremstilling av kopier (papirkopi eller digitale kopier). Ved slik bruk skal kandidatens navn oppgis slik lovgivning og god skikk tilsier.
- b) Dersom masteroppgaven er et fellesarbeid (se avsnittet om «Fellesarbeid som masteroppgave» i denne paragrafen) har hver av kandidatene alene opphavsrett til de deler av masteroppgaven som er avgrenset som hennes/hans bidrag.
- c) NTNU skal vederlagsfritt ha rett til å bruke og å videreutvikle resultatene fra arbeidet med masteroppgaven til undervisnings- og forskningsvirksomhet. Ved bruk ut over dette, som utgivelse og annen økonomisk utnyttelse, må det inngås særskilt avtale mellom NTNU og kandidaten. Generelt avtaleformular om utvidet bruk av masteroppgaven utformes av fakultetet og kan innarbeides i masteravtalen eller forefinnes som egen avtale. Hvis masteroppgaven er et fellesarbeid (se avsnittet om «Fellesarbeid som masteroppgave» i denne paragrafen) må avtalen evt. inngås med alle opphavsrettshaverne.
- d) Ved masteroppgaver som tar i samarbeid med bedrift/ekstern virksomhet vises det til NTNUs standardavtale:
<https://innsida.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Standardavtale+mellom+bedrift+og+student>

§ 21. Candidata/candidatus medicinae

I studieprogram som fører fram til graden candidata/candidatus medicinae, inngår fellesemner slik det er fastsatt i § 13 nr. 4. Graden bygger på et sammenhengende studieløp

normert til 360 studiepoeng. Det medisinske fakultet fastsetter selv innholdet i studieprogrammet og øvrige krav for å tildele graden.

§ 22. Candidata/candidatus psychologiae

I studieprogram som fører fram til graden candidata/candidatus psychologiae, inngår fellesemner slik det er fastsatt i § 13 nr. 4. Graden bygger på et studium på 60 studiepoeng og en etterfølgende sammenhengende profesjonsdel normert til 300 studiepoeng. Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse fastsetter selv innholdet i studieprogrammet og øvrige krav for å tildele graden.

Kapittel 5. Vurdering

§ 23. Vurdering

1. I alle emner eller emnegrupper som inngår i studieprogram, skal det hvert studieår være tilbud om vurdering av studentenes kunnskaper og ferdigheter som fører til en karakter. Vurderingen skal skje i form av en avsluttende vurdering, eventuelt på grunnlag av ulike typer underveisvurderinger nærmere beskrevet i studieplanen.
2. For å bli vurdert må studenten ha registrert seg det semesteret, og oppfylle de faglige kravene emnebeskrivelsen setter for å få adgang til å bli vurdert.
3. En student som har levert besvarelse, kan ikke unndra seg sensur. Studenten kan heller ikke unndra seg sensur dersom eksaminasjonen har startet ved muntlig prøve.

§ 24. Eksamensperioder

Avsluttende eksamen legges til slutten av hvert semester. Rektor fastsetter eksamensperiodene. Datoene blir kunngjort i studiehandboka. Rektor kan bestemme at avsluttende eksamen i emnet blir lagt utenfor denne perioden dersom det er faglige eller praktiske grunner til det.

UTF § 24 Avslutning av masterstudiet

1. **Masterstudiet avsluttes ved at det gis sensur på masteroppgaven og kan i tillegg omfatte en avsluttende mastereksamen.**
2. **Avsluttende mastergradseksamen kan avholdes gjennom hele studieåret, også utenom de ordinære eksamensperiodene. Vurderingsformene under avsluttende mastergradseksamen fastsettes for det enkelte studieprogram av det fakultetet som er ansvarlig for programmet, og tas inn i programmets studieplaner. Masteroppgaven skal være innlevert, og eksamen i alle emner som skal inngå i mastergraden må være bestått, før avsluttende mastergradseksamen. Det kan gjøres unntak for**

spesialpensumet når tidspunktet for avsluttende eksamen i dette pensumet er fastsatt til avsluttende eksamen i kandidatens masteravtale.

§ 25. Avsluttende eksamen

Emnebeskrivelsen fastsetter om det skal holdes avsluttende eksamen i emnet og hvilke krav som er stilt for at en student kan få adgang til avsluttende eksamen. Avsluttende eksamen er alltid karaktergivende.

§ 26. Instruks ved avsluttende eksamen

Rektor kan fastsette felles instruks for henholdsvis

- studenter som har adgang til avsluttende eksamen
- eksamensinspektører
- faglærers tilstedeværelse i eksamenslokalet under skriftlig avsluttende eksamen.

Instruksene tas inn i studiehandbøkene.

§ 27. Gyldig forfall til avsluttende eksamen

1. Dersom en student ikke kan møte til avsluttende eksamen på grunn av sykdom eller andre tvingende grunner, må søknad om å få fraværet godkjent som gyldig forfall sendes Studieavdelingen. Søknaden må framsettes senest en uke etter den første avsluttende eksamen som sykefraværet gjelder for, og skal inneholde opplysninger om hvilke avsluttende eksamener det søkes om gyldig forfall for. Dokumentasjon skal være vedlagt søknaden. Tidsrom for sykemeldingen skal framgå av legeattesten.
2. En student som blir syk under avsluttende eksamen, skal underrette overinspektøren i eksamenslokalet eller eksaminator/intern sensor ved muntlig prøve. Studenten må deretter straks oppsøke lege og levere legeattest i samsvar med reglene i nr. 1.

§ 28. Utsatt eksamen

1. I emner der det blir holdt avsluttende eksamen bare én gang pr. studieår, skal det holdes utsatt eksamen før neste avsluttende eksamen. Studenter som har hatt gyldig forfall til avsluttende eksamen, har adgang til utsatt eksamen. Det samme har studenter som har møtt til avsluttende eksamen og ikke har bestått denne eksamen.
2. Studentene må melde seg til utsatt eksamen innen den fristen som fakultetet eller de utfyllende reglene fastsetter.
3. Fakultetet, i samråd med rektor, kan legge utsatt eksamen til samme eksamensperiode som avsluttende eksamen, til neste eksamensperiode eller i et fast tidsrom utenom eksamensperiodene. For bestemte studieprogram kan tidspunktet for utsatt eksamen, som en fast ordning, fastsettes i utfyllende regler.

4. Ved utsatt eksamen skal vurderingsformen være faglig jevngod med vurderingsformen ved avsluttende eksamen. Avvikende vurderingsform ved utsatt eksamen skal fremgå av emnebeskrivelsen.

UTF. § 28 Avsluttende eksamen hvert semester

1. I realfagstudienes emner holdes det avsluttende eksamen i eksamensperioden hvert semester. Unntaket er realfagsemner som har emnekodeprefikset FY-, MA- og S.. Avsluttende eksamen i slike emner følger ordningen med «Utsatt eksamen» (Studieforskriften § 28.1) og har dermed ordinær avsluttende eksamen kun en gang pr studieår. Dette gjelder også for teknologiemnene som har emnekodeprefiks T.

§ 29. Gyldig forfall til andre vurderinger enn avsluttende eksamen

Fakultetet skal, hvis det er praktisk mulig, sørge for at studenter med gyldig forfall til andre vurderinger enn avsluttende eksamen kan få gjennomført sine vurderinger i løpet av semesteret og før eventuell avsluttende eksamen i emnet.

UTF § 29 Gyldig forfall ved obligatoriske aktiviteterl

Ved gyldig forfall ved obligatoriske aktiviteter, gjelder det samme som i § 29.

§ 30. Adgang til ny vurdering

1. En student som blir vurdert til ikke å ha bestått i emnet, har rett til å framstille seg til ny vurdering. Emnebeskrivelsen eller utfyllende regler fastsetter hvilke karaktergivende aktiviteter som må tas opp igjen når studenten ikke har bestått emnet.
2. Studenten har adgang til ny praksisperiode én gang dersom første gang vurderes til ikke bestått.
3. Dersom studenten har bestått, har han/hun rett til å framstille seg én gang i ett emne i hvert studieår for å forbedre karakteren. Det er da beste karakter som teller. Der karakteren fastsettes på grunnlag av flere delvurderinger, må alle vurderingene tas opp igjen.

§ 31. Gjentak av masteroppgaven

En student kan levere ny eller revidert oppgave én gang dersom masteroppgaven eller hovedoppgaven ikke er bestått. Det er ikke adgang til å få vurdert en ny masteroppgave eller hovedoppgave i samme studieprogram når studenten tidligere har fått vurdert sin oppgave med bestått resultat.

UTF § 31 Gjentak av masteroppgaven etter ikke bestått

1. Studenter som får karakteren F («ikke bestått») på masteroppgaven kan søke fakultetet om gjentak av masteroppgaven innen tre uker etter at sensuren er kunngjort (se punkt 2 under), eller etter at innleveringsfristen gikk ut (se punkt 3 under). Fakultetet, eller det organ fakultetet bemyndiger, avgjør søknaden om gjentak etter punkt 2) og 3) under. Hvis studenten ikke søker om gjentak innen tre uker, opprettholdes karakter F og studenten mister studieretten, forutsatt at vilkårene for § 4-5. er oppfylt.
2. Hvis karakteren F gis etter at masteroppgaven er sensurert ved avsluttende eksamen, kan oppgaven leveres på nytt i revidert eller supplert form. Institutt skal i samråd med veileder og sensor gi en skriftlig vurdering om det er mulig å omarbeide masteroppgaven til studenten eller ikke. Det skal fastsettes ny frist for innlevering som følger:
 - a) Ved karakter F på 60 og 45 studiepoeng oppgave: Hvis oppgaven kan omarbeides innen tre måneder, kan studenten få en ny frist. Hvis den ikke kan omarbeides med normalt arbeidsinnsats innen tre måneder, så opprettholdes karakteren F.
 - b) Ved karakter F på 30 studiepoeng oppgave: Hvis oppgaven kan omarbeides innen seks uker, kan studenten få en ny frist. Hvis den ikke kan omarbeides med normal arbeidsinnsats innen seks uker, så opprettholdes karakteren F.
3. Hvis en masteroppgave har fått karakteren F som følge av manglende innlevering, kan studenten søke fakultetet eller den fakultetet bemyndiger om å få fremstille seg til eksamen med en masteroppgave som er basert på bearbeidelse av eksisterende materialet utarbeidet av studenten. Instituttet skal i denne sammenheng vurdere, i samråd med veileder, om dette materialet kan resultere i en masteroppgave i løpet av kort tid (1-3 måneder), og også om det er rimelig å tildele studenten ytterligere ressurser i form av veiledning, arbeidsplass, laboratorie- eller feltutstyr og lignende. I denne vurderingen skal det legges vekt på hva studenten allerede har brukt av ressurser i sitt masterstudium frem til dette tidspunkt.
 - a) Ved karakter F på 60 og 45 studiepoeng oppgave: Hvis materialet kan bearbeides innen tre måneder, kan studenten få en ny frist. Hvis det ikke kan bearbeides med normalt arbeidsinnsats og leveres innen tre måneder, så opprettholdes karakteren F.
 - b) Ved karakter F på 30 studiepoeng oppgave: Hvis materialet kan omarbeides innen seks uker, kan studenten få en ny frist. Hvis det ikke kan bearbeides med normal arbeidsinnsats og leveres innen seks uker, så opprettholdes karakteren F.
4. Ved karakterfastsettelse av omarbeidet/reviderte masteroppgaver etter punkt 2) og 3) skal det legges stor vekt på at det er benyttet lenger tid enn det som er normert for masteroppgaven.
5. Alternativt til punkt 1) - 3), kan studenten søke fakultetet innen tre uker etter kunngjort sensur eller utløpt innleveringsfrist om å få tildelt en ny masteroppgave med ny frist etter reglene for tidsramme for masterstudiet og justering av tidsrammen (se UTF § 20.5). Det må samtidig søkes om gjenbruk eller eventuell justering emnene i utdanningsplanen for masterstudiet. Instituttet skal vurdere om det er rimelig å tildele studenten ytterligere ressurser i form av veiledning, arbeidsplass, laboratorie- eller feltutstyr og lignende. I denne vurderingen skal det legges vekt på studentens innsats så langt og hva studenten allerede har brukt av ressurser i sitt masterstudium frem til dette tidspunkt. Instituttet sender sin vurdering til fakultetet som fatter vedtak i saken.

Ved ny vurdering og ved utsatt eksamen gjelder det pensumet som er fastsatt for emnet på tidspunktet for ny vurdering eller utsatt eksamen. Ved nasjonale rammeplanendringer kan det av departementet bli fastsatt særordninger. Ved betydelige endringer i pensum skal det være anledning til å bli vurdert etter gammel ordning i minst ett år, men maksimalt to år, etter at nyordningen trådte i kraft.

§ 33. *Særskilt tilrettelagt vurdering*

1. For å gi alle studenter tilnærmet like arbeidsvilkår ved vurdering, kan studenter med særskilte behov, som er tilstrekkelig dokumentert, søke om tilrettelagt vurdering. Tilretteleggingen skal ikke føre til en reduksjon av de faglige krav som stilles ved det enkelte studium.
2. Tilretteleggingen kan enten være praktisk rettet i form av å kunne bruke spesielle hjelpemidler eller få utvidet tid. I spesielle tilfeller kan det innvilges bruk av annen vurderingsform enn den ordinære eller annen form for tilrettelegging.
3. Er behovet permanent, innvilges tilrettelegging i form av spesielle hjelpemidler for hele studietiden.
4. Søknad, vedlagt dokumentasjon, sendes Studieavdelingen innen fristen for registrering. Søknaden avgjøres av rektor. Ved søknad om annen vurderingsform enn den som er oppgitt i emnebeskrivelsen, skal rektor avgjøre søknaden i samråd med fakultetet.
5. Studenter med akutt oppståtte spesielle behov skal så langt det er mulig få tilrettelagt vurdering etter samme retningslinjer som ovenfor. Søknad med tilstrekkelig dokumentasjon må sendes Studieavdelingen så snart den akutte situasjonen har oppstått.

§ 34. *Målform og språk ved skriftlig vurdering*

1. Bestemmelser om bruk av målform i eksamensoppgaver er gitt i forskrift om målform i eksamensoppgaver av 7. juli 1987. Forskriften er gitt med hjemmel i lov 11. april 1980 nr. 5 om målbruk i offentlig teneste.
2. Eksamensoppgaver som gis på norsk mål, skal foreligge i begge målformer (bokmål og nynorsk). Unntatt er oppgaver i faget norsk. Har alle studentene ønsket samme målform, kan oppgavene gis i bare denne målformen. Studentene velger målform når de melder seg til vurdering
3. Dersom undervisningen gis på et ikke-skandinavisk språk, skal eksamensoppgaver i tillegg gis på undervisningsspråket. Søknad om å få oppgave gitt på annet språk enn norsk eller undervisningsspråket, avgjøres av fakultetet.
4. Til eksamen på høyere grads nivå kan fakultetet selv bestemme at oppgaveteksten gis på et ikke-skandinavisk språk, selv om det ikke er krav om at besvarelsen skal leveres på det språket. Høyere grads nivå betyr her master eller 4., 5. eller 6. årskurs/ -kull i intergrerte studieprogram. Bestemmelser om dette skal være angitt i emnebeskrivelsen.
5. Dersom en vesentlig del av emnets pensum er på et annet språk enn undervisningsspråket, kan fakultetet bestemme at oppgaveteksten i tillegg skal gis i det språket.
6. Vurderingsbesvarelser og masteroppgaver kan leveres på norsk, svensk, dansk eller engelsk hvis det ikke er fastsatt annen ordning i emnebeskrivelsen eller studieplanen.

7. Der et annet fremmedspråk enn engelsk inngår i egenarten til emnet, i dets læringsmål eller pensum, fastsetter fakultetet hvilket språk kandidatene kan bruke i sine vurderingsbesvarelser.
8. Masteroppgaven skrives på det språket som er mest relevant for innholdet i oppgaven og de praktiske forholdene for hver enkelt masterstudent. Fakultetet selv avgjør hvilke språk som kan godkjennes innenfor disse rammene. Masteroppgaver som skrives på norsk, skal ha et sammendrag på engelsk eller et annet relevant fremmedspråk. Masteroppgaver som skrives på et ikke-skandinavisk språk, skal ha et kort sammendrag på norsk. Fakultetet kan gi unntak fra denne bestemmelsen dersom studenten er fremmedspråklig og ikke behersker et av de skandinaviske språkene (norsk, svensk eller dansk).

UTF § 34

Studenter på masterprogram som skriver sin masteroppgave på et ikke-skandinavisk språk (ikke dansk, norsk eller svensk) og som ikke behersker et skandinavisk språk, trenger ikke skrive sammendrag av masteroppgaven på norsk. Sammendraget må da skrives på engelsk i stedet.

§ 35. Lukking av muntlig prøve

Fakultetet kan bestemme at muntlig prøve ikke skal være offentlig, etter ønske fra studenten, når tungtveiende hensyn taler for det, jf. universitetsloven § 3-9 nr. 3. Fakultetet skal sikre at vurderingen også i disse tilfellene sikrer det faglige nivå ved studiet.

§ 36. Fusk/forsøk på fusk

1. Ved fusk/forsøk på fusk kan Den sentrale klagenemnd annullere vurdering i samsvar med universitetsloven § 4-7. Det samme gjelder godkjenning av kurs, godskrivning eller godkjenning av utdanning eller fritak for vurdering.
2. Den sentrale klagenemnd kan, i samsvar med universitetsloven § 4-8 nr. 3, utestenge en student som har opptrådt på denne måten i inntil ett år. Studenten kan også fratras retten til å gå opp til eksamen ved institusjoner som går inn under loven i inntil ett år.
3. Nærmere informasjon om behandling av fusk framgår av Veiledende retningslinjer ved behandling av fusk/forsøk på fusk til eksamen ved NTNU av 30. mai 2001.

Kapittel 6. Sensur

§ 37. Sensorer

1. Fakultetet selv oppnevner sensorer, jf. universitetsloven § 3-9 nr. 2. For tverrfakultære emner (f.eks. *Ekspertes i team*) som ikke er administrert av et fakultet, oppnevner rektor ekstern(e)

- sensorer(er). Eksterne sensorer ved klage oppnevnes av fakultetet selv. Oppnevning skjer for perioder på 3 år.
2. Det skal være minst to sensorer ved muntlig prøve og vurdering av praksisopplæring e.l. som etter sin art ikke lar seg etterprøve. Det skal være minst to sensorer, hvorav minst én ekstern, ved bedømmelsen av masteroppgaven/hovedoppgaven, jf. universitetsloven § 3-9 nr. 2
 3. Fakultetet selv fastsetter retningslinjer enten generelt eller for det enkelte studieprogram for hvordan ekstern deltakelse i vurderingen skal gjennomføres, enten ved ekstern deltakelse i den enkelte vurdering eller ved ekstern evaluering av vurderingsordningene.

§ 38. *Sensurfrister*

Etter universitetsloven § 3-9 nr. 4 er sensurfristen 3 uker hvis ikke særlige grunner gjør det nødvendig å bruke mer tid. Når særlige grunner inntreffer, skal ny sensurdato offentliggjøres. Sensurfrist for masteroppgaven/hovedoppgaven er 3 måneder.

Kapittel 7. Karakterer

§ 39. *Karakterskalaer*

Vurdering gis i form av karakterer enten etter en skala fra A til F eller bestått/ikke bestått. A er beste karakter og E er dårligste ståkarakter. Karaktertrinnene gis følgende betegnelse og generell beskrivelse:

<i>Symbol</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>Generell, kvalitativ beskrivelse av vurderingskriterier</i>
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Fullført/ikke fullført benyttes der det ikke kreves vurderinger.

Fakultetet skal utarbeide fagspesifikke beskrivelser av vurderingskriteriene.

UTF § 39 Karakterbeskrivelser for masteroppgaver innenfor MNT-fagene

Det vises til fagspesifikke karakterbeskrivelser for masteroppgaver innenfor MNT-fagene:

<https://innsida.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Karakterbeskrivelse+for+masteroppgaver+i+MNT-fag>

§ 40. Gjennomsnittskarakter

Det kan beregnes gjennomsnittskarakter av oppnådde resultater i utdanningsplanen dersom det er gitt bokstavkarakter for minst 75% av studiepoengene. Ved beregning av gjennomsnittskarakter skal alle oppnådde sluttkarakterer i hvert enkelt emne legges til grunn. Gjennomsnittskarakteren beregnes slik:

1. Hver bokstavkarakter erstattes av en tallekvivalent, A=5, B=4, C=3, D=2, E=1.
2. Tallekvivalenten multipliseres med emnets studiepoeng, og de enkelte produktene av studiepoeng og tallekvivalent summeres for de emner som inngår.
3. Produktsummen divideres med totalt antall studiepoeng som inngår i samlingen av aktuelle emner.
4. Kvotienten regnes ut med én desimal.
5. Gjennomsnittskarakteren blir den bokstavkarakter som har heltallet i kvotienten som tall-ekvivalent, etter at vanlig forhøyningsregel er brukt.

§ 41. Hovedkarakter

1. Utfyllende regler angir om det gis hovedkarakter.
2. Med hovedkarakter menes en samlekarakter som gis for hele studieprogrammet ved tildeling av grad. Karakteren beregnes som et veiet gjennomsnitt av tellende bokstavkarakter for de emner som inngår i graden. For å få beregnet hovedkarakter må studenten ha bestått karakter i emner ved NTNU på til sammen minst 120 studiepoeng, og det må være benyttet bokstavkarakter i minst 75% av studiepoengene som inngår. Utrekningsmetoden for hovedkarakter er den samme som for gjennomsnittskarakteren i § 40.

UTF § 41.1**Det gis hovedkarakter i realfagstudiene****§ 42. Begrunnelse og klage**

1. Begrunnelse for og klage over karakterfastsetting behandles etter universitetsloven § 5-3. Ønske om begrunnelse og klage framsettes for fakultetet. Hvis det er gitt skriftlige retningslinjer for bedømmelsen, skal disse være tilgjengelig for studentene etter at karakter er satt, jf. universitetsloven § 5-3 nr. 3.
2. Ved ny sensur skal det være minst to nye sensorer, hvorav minst én ekstern, jf. universitetsloven § 3-9 nr. 5. De nye sensorene skal ikke ha informasjon om karakter, begrunnelse eller studentens begrunnelse for klagen.

3. Ved bruk av løpende vurdering kan studenten framsette klage først når sluttkarakter for emnet eller emnegruppen er kunngjort, men ikke etter hver enkelt delvurdering. Studenten har rett til å få begrunnelse for karakterfastsettingen etter hver enkelt vurdering.
4. Formelle feil kan påklages i samsvar med universitetsloven § 5-2. Klagen framsettes for fakultetet. Det er bare vurderinger underveis i studieløpet, som skal inngå på vitnemålet eller regnes inn i karakter for endelig studium, som kan påklages etter § 5-2.
5. Ved klage på karakterfastsettingen på gruppearbeid, der det gis en felles karakter, må alle studentene samtykke i og undertegne klagen. Det samme gjelder klage over formelle feil i disse tilfellene.

Kapittel 8. Vitnemål og karakterutskrifter

§ 43. Vitnemål

1. Utdanningsplanen er grunnlag for vitnemål. Vitnemål for oppnådd grad utstedes når kravene i utdanningsplanen er fullført.
2. Studenten kan reservere seg i inntil to semestre mot å få vitnemålet for bachelorgraden utstedt for å kunne forbedre karakteren i emner som inngår i graden.
3. Vitnemål utstedes normalt bare én gang for samme grad/utdanning. Vitnemålet skal gi opplysninger om hvilket studieprogram som ligger til grunn for graden. Vitnemålet skal gi opplysninger om hvilket semester og år graden/utdanningen er fullført. Eventuell hovedkarakter angis i vitnemålet. Diploma supplement inngår som en del av vitnemålet. Karakterutskrift som inneholder de emner studenten har bestått, og som er grunnlaget for graden/utdanningen, følger som vedlegg til vitnemålet.

§ 44. Karakterutskrift

Studenter skal, på anmodning, få bekreftet utskrift av beståtte karakterer. Utskriften skal inneholde gjeldende karakter i emnet, hvilket år og semester karakteren er oppnådd, tittel på emnet og emnets studiepoeng.

Kapittel 9. Utfyllende regler og ikrafttredelse

§ 45. Utfyllende regler

Fakultetet selv kan gi utfyllende regler til forskriften. For tverrfakultære studieprogram skal utfyllende regler godtas av alle involverte fakultet. Der NTNUs styre har opprettet et overfakultært styre for en gruppe studieprogram, vedtar dette styret utfyllende regler.

§ 46. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 11. februar 2003 nr. 185 om studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), forskrift 29. mars 2000 nr. 339 om graden Master of Science ved de allmennvitenskapelige studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) og forskrift 16. september 1998 nr. 941 om graden Master of Philosophy ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU).

UTF § 46 Ikrafttredelse

Disse utfyllende regler trer i kraft fra og med høstsemesteret 2015, og gjelder for alle studenter tatt opp til realfagstudier ved IME-, IVT- og NT-fakultetet. Samtidig oppheves forskrift 21. juli 2006, samt tilhørende vedtak om studieplaner ved IME-, IVT og NT-fakultetet.

Opphevelse av forskrifter og vedtak

Følgende forskrifter og vedtak oppheves:

Utfyllende regler for realfagsstudiene ved NTNU 21. juli 2006

Vedtak om studieplaner (Realfag) 21. juli 2006

Dekani vedtak 1. august 2006: Frist for innlevering av masteroppgaver i realfagsstudiene ved NT-fakultetet

Dekani vedtak 2. januar 2007: Tidsrammer i to-årige masterstudier og «masterdelen» i fem-årig bioteknologiprogram. Kvalitetssikring av bruken av 2000-emner i masterstudiet. (Realfagstudiene ved NT-fakultetet)

Dekani vedtak 10. desember 2008: Tilpassinger/Supplering av de utfyllende regler (for realfagene) til NTNUs studieforskrift til NT-fakultetets behov

Dekani vedtak 17. november 2009: Innføring av ordning med utsatt eksamen etter studieforskriftens § 28 i realfagsmenene i fysikk (emner med FY-kode) som tilbys av institutt for fysikk, fakultetet for naturvitenskap og teknologi (NT-fakultetet)

Dekani vedtak 14. desember 2011: Vedtak om studieplaner. Presisering av praksis knyttet til Studieforskriftens § 34 målform og språk ved skriftlig vurdering

Vedtak om studieplaner ved IVT-fakultetet 19. januar 2007

Dekani vedtak 19. mars 2009 om tilpassing/supplering av de utfyllende regler (for realfagene) til NTNUs studieforskrift til IVT-fakultetets behov

Dekani vedtak 1. januar 2012 om unntak av bestemmelsen i Studieforskriftens § 34, nr. 8 – Masteroppgaven

Vedtak om studieplaner ved IME-fakultetet 21. juli 2006

Dekani vedtak 12. mars 2009 om tilpassing/supplering av de utfyllende regler til IME-fakultetets behov

Dekani vedtak 13. desember 2010 om innføring av ordning med utsatt eksamen etter Studieforskriftens § 28 i realfagsemnene i matematiske fag (emner med MA- og ST-kode) som tilbys ved Institutt for matematiske fag

Dekani vedtak 1. januar 2012 om unntak av bestemmelsen i Studieforskriftens § 34, nr. 8 - Masteroppgaven